

Sydnärkes överförmyndarnämnd
overformyndaren@kumla.se

Protokoll efter tillsyn hos Sydnärkes överförmyndarnämnd i Kumla kommun, 2022-05-24

Närvarande

Under återkopplingen över Teams deltog från överförmyndarenheten vikarierande enhetschef Ann-Charlotta Brandett, ordföranden i nämnden Göran Andersson, handläggare Helena Ramstedt, handläggare Maud Karlsson, handläggare Joakim Linde, handläggare Johanna Granlund, handläggare Evelina Nordqvist. Från länsstyrelsen deltog juristerna Helle Bryn-Jensen och Anna-Karin Alm.

1. Föregående inspektionsprotokoll

Under tillsynsåret 2021 undantogs Sydnärkes överförmyndarnämnd från tillsyn eftersom tillsynerna föregående år genomfördes utan kritik eller andra påpekanden från länsstyrelsen. Tillsynen år 2020 genomfördes som en skrivbordstillsyn där länsstyrelsen granskade kopior av 14 slumpvis utvalda akter. Samtliga akter granskades utan anmärkning. Med anledning av vad som framkom i så väl aktgranskning som registergranskning riktade länsstyrelsen ingen kritik vid förra tillsynen.

2. Överförmyndarens verksamhet

2.1 Allmänt om verksamheten

Sydnärkes överförmyndarnämnd är en gemensam nämnd för kommunerna Askersund, Hallsberg, Kumla, Laxå och Lekeberg. Nämnden består av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare. Överförmyndarkansliet är placerat i Kumla. Enheten består av 5,5 årsarbetskrafter varav 0,5 är enhetschef och resten är handläggare fördelat på sex personer. Resurserna bedöms inte vara tillräckliga. Överförmyndarenheten har begärt en utökning på en årsarbetskraft från nästa år men det har ännu inte beslutats om resurserna ska utökas.

Sedan förra inspektionen har överförmyndaren kommit längre i digitaliseringen av akter. Sedan början av årsskiftet läggs inkomna handlingar inte längre till den fysiska

akten, utan skannas i stället till en digital akt. Överförmyndaren har sedan förra inspektionen också uppdaterat rutiner avseende kommunikering av arvodesbeslut, arvodesnivåer, förarvodering och posthantering på grund av digitalisering. Enheten har ändrat arvoderingssätt för att ställföreträdarna ska få sina arvoden i tid. Enheten arbetar också med att utveckla rutinen för hanteringen av dödsbon. De uppdaterade rutinerna finns med i en handbok som länsstyrelsen har tagit del av och länsstyrelsen har inga synpunkter att framföra.

2.2 Verksamheten i siffror

De fem samarbetskommunerna har sammanlagt drygt 64 000 invånare. Enligt lämnad statistik för 2022 hanterade nämnden 899 ställföreträdarskap och hade 713 ställföreträdare. Av ställföreträdarskapen utgör 65 förvaltarskap. Av ställföreträdarskapen utgör andelen förvaltarskap 7,2 % vilket är längre än riksgenomsnittet på 10,6 %. Av beslutade arvoden står nämnden för 43 % av kostnaderna vilket är i linje med riksgenomsnittet. Överförmyndarens totalkostnad per ställföreträdarskap uppgår till 9865 kronor vilket är något högre än riksgenomsnittet på 8597 kronor.

2.3 Granskning av årsräkningar

Enligt lämnad statistik för 2022 granskades 534 årsräkningar förra året varav 85 % kom in i rätt tid. Totalt skickades 31 påminnelser och två vitesförelägganden lämnades till nämnden. Granskningen av årsräkningarna har föranlett anmärkningar enligt 16 kap. 5 § föräldrabalk (1949:381), föräldrabalken, i sex tillfällen. Den vanligaste anmärkningen har varit att det har saknats underlag eller att sammanblandning av ekonomi mellan ställföreträdaren och huvudmannen har ägt rum. Överförmyndaren var färdig med granskningen av förra årets årsräkningar i januari 2022. Att granskningen inte var färdig tidigare berodde på att överförmyndaren inte fick in det material som behövdes för att slutföra granskningarna. Enheten ligger lite efter med årets granskning av årsräkningar. Hittills har ungefär hälften av årsräkningarna för år 2021 är färdiggranskade. Enheten har dock förhandsgranskat och arvoderat alla inkomna årsräkningar för att kunna besluta om arvode.

2.4 Ställföreträdarna och årlig omprövning av förvaltarskap

Rekryteringen av ställföreträdare till nya ärenden har påverkats av pandemin. Det har blivit allt svårare att rekrytera ställföreträdare. På enheten förs en diskussion om det ska tas in fler ställföreträdare från företag som Optio för att kunna täcka det behov som finns.

Ställföreträdarens lämplighet prövas genom en kontroll mot belastningsregistret och mot Kronofogdens och socialtjänstens register.

Nya ställföreträdare måste genomgå en utbildning. Det erbjuds även en webbaserad utbildning och löpande utbildningar som hanteras av kansliets personal. Kontroll av

befintliga ställföreträdare sker genom att det begärs ut nya utdrag från belastningsregistret varje år och från Kronofogdemyndighetens register vart tredje år.

Den årliga omprövningen av förvaltarskap genomförs under hösten. Överförmyndaren begär då in skriftligt underlag från förvaltarna för att kunna företa en omprövning av förvaltarskapet. Överförmyndaren kontrollerar också om omyndiga barn finns. Om det inkommer uppgifter om att behovet av förvaltare har förändrats påbörjas en utredning. Länsstyrelsen lyfte hur viktigt det är att överförmyndaren företar en ordentlig utredning och inte enbart baserar sitt ställningstagande om förvaltarskapet ska kvarstå eller inte på förvaltarens egen utsago.

3. Aktförvaring

Akterna förvaras i brandsäkra skåp i låsbara kontorsrum. Det råder enligt Länsstyrelsens mening en generellt god ordning i akterna och de förvaras på ett betryggande sätt.

4. Register

Enligt 9 § förmyndarskapsförordningen ska överförmyndaren föra register över de föräldraförvaltningar där kontrollåtgärder enligt 13 eller 15 kap föräldrabalken förekommer och de ställföreträdarskap som avses i 14 kap 1 § första stycket föräldrabalken. Länsstyrelsen har kontrollerat det förda registret. Det framkom inte något som föranleder något särskilt påpekande över hur registret förs.

5. Granskning av akter

Länsstyrelsen har granskat 28 slumpmässigt utvalda akter varav 13 godmanskap, 6 förvaltarskap, 7 förmyndarskap och 2 EKB. 26 akter granskades utan anmärkning. Granskningen av två akter har lett till viss kritik från länsstyrelsen.

Följande akter har granskats utan anmärkning:

Akt 308	Akt 6346	Akt 7066
Akt 310	Akt 6628	Akt 7166
Akt 4021	Akt 6782	Akt 7293
Akt 432	Akt 6834	Akt 7350
Akt 472	Akt 6872	Akt 7396
Akt 496	Akt 6884	Akt 7474
Akt 508	Akt 6905	Akt 7528

Akt 5200

Akt 6951

Akt 7541

Akt 6123

Akt 7001

Följande akter har granskats med viss kritik från länsstyrelsen:

Akt 544. Mellan olika kontoutdrag som tillhör diarienummer 7 ligger en blankett om åtagande att bli god man. Blanketten avser en annan huvudman och har placerats i fel akt. För detta får överförmyndaren viss kritik.

Akt 6189. Mellan diarienummer 93 och 94 ligger ett dokument avseende omprövning av förvaltarskap. Dokumentet avser en annan huvudman och har placerats i fel akt. För detta får överförmyndaren viss kritik.

För resterande granskade akter har länsstyrelsen följande generella synpunkter och kommentarer:

Länsstyrelsen noterade i flera akter att granskningsprotokoll avseende årsräkningar läggs till akten utan att diarieföras. Enligt enheten plockas granskningsprotokollen bort efter en viss tid vilket länsstyrelsen anser är en bra rutin. Det fördes också en allmän diskussion om vad som ska diarieföras och läggas till akten. Länsstyrelsen vill poängtera att det bara är sådant som tillför akten någonting som ska läggas till akten.

Vidare noterade länsstyrelsen att överförmyndaren har en bra rutin för hur begäran om uttag från överförmyndarspärtrat konto avseende underåriga ska hanteras. Enligt 12 kap. 4 § föräldrabalken ska den enskildes medel i skäligen omfattning användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. Det är viktigt att överförmyndaren inte är för restriktiv vad gäller begäran om uttag till huvudmannens nytta i övrigt. Länsstyrelsen anser att överförmyndaren gör en bra avvägning i hanteringen av sådana ärenden.

Under granskningen av akterna uppmärksammades att förteckningar som har signerats digitalt genom överförmyndarens e-tjänst saknar skrivelsen om att handlingen undertecknas på heder och samvete. I 14 kap. 1-2 §§ föräldrabalken uppställs ett krav om att förteckningar ska undertecknas på heder och samvete. Enligt överförmyndaren finns skrivelsen om heder och samvete med när ställföreträdarna undertecknar handlingen men det syns inte på utdraget som läggs till akten. Enheten ska se över detta och få det åtgärdat så att det framgår i akten.

Överförmyndaren kontrollerar varje år om huvudmän som har förvaltare har underåriga barn. I en av akterna som har granskats av länsstyrelsen hade överförmyndaren uppmärksammat att huvudmannen hade

underåriga barn i en annan kommun. Överförmyndaren vidtog inga åtgärder men länsstyrelsen anser att det är överförmyndarens ansvar att upplysa den aktuella kommunen om att barnets förälder har förvaltare.

Det råder inte sådan sekretess på uppgiften att en person har ställföreträdare att den informationen inte kan överlämnas till annan kommun som kan behöva informationen i sin myndighetsutövning.

Vidare uppmanar länsstyrelsen överförmyndaren att se över hur deras beslut är uppbyggda. Som besluten är uppbyggda nu hamnar beslutstexten sist i dokumentet men det bör vara det första man läser i beslutet.

Överförmyndaren har meddelat att de arbetar med att få till en sådan ändring.

Slutligen lyfte länsstyrelsen frågan om hur stort belopp som får finnas på transaktionskontot. Enligt ett kanslibeslut ska det inte överstiga 30 000 kronor. Länsstyrelsen vill uppmärksamma överförmyndaren om att hänsyn måste tas till den huvudmännens livssituation och vilka behov som kan tänkas uppstå i det enskilda fallet. Enheten har meddelat att de försöker ta hänsyn till det i varje ärende.

Överförmyndarenheten hade inte några övriga frågor till länsstyrelsen.

6. Sammanfattning av årets inspektion

Länsstyrelsens samlade intryck efter årets inspektion är att nämnden bedriver en välfungerande verksamhet. Överförmyndarenheten har bra ordning på sina ärenden och det är över lag enkelt att följa ärendena i akterna. Länsstyrelsen fick ett bra bemötande och uppfattar verksamheten som en god arbetsplats. Det märks att verksamheten har en hög ambitionsnivå och kontinuerligt arbetar med att förbättra verksamheten. Av 28 granskade akter granskades 26 utan anmärkningar från länsstyrelsen. I två av akterna observerades dock handlingar tillhörande en annan huvudman och akt. För detta kan överförmyndaren inte undgå att få viss kritik från länsstyrelsen.

Tillsynen förklaras härmed avslutad.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-225 00 00 eller via e-post dalarna@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 6999-2022 i ämnesraden för e-post.

Medverkande

Protokollet har upprättats av jurist Anna-Karin Alm med enhetschef Daniel Eriksson som beslutande och jurist Helle Bryn-Jensen som medverkande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Kommunfullmäktige i Askersunds kommun,

kommunfullmaktige@askersund.se

Kommunfullmäktige i Hallsbergs kommun, kommun@hallsberg.se

Kommunfullmäktige i Kumla kommun, servicecenter@kumla.se

Kommunfullmäktige i Laxå kommun, kommun@laxa.se

Kommunfullmäktige i Lekebergs kommun, kontaktcenter@lekeberg.se

Justitieombudsmannen, jokansli1@jo.se